

Adrian Brona

Rocznice urodzin weteranów Komunistycznej Partii Chin w polityce wewnętrznej Chińskiej Republiki Ludowej

Streszczenie: W artykule przeanalizowano funkcje, jakie pełnią w Chinach uroczystości upamiętniające urodziny byłych liderów Komunistycznej Partii Chin. Za pomocą analizy treści oficjalnych przemówień oraz studium przypadku przebadano cztery uroczystości – 120. rocznicę urodzin Mao Zedonga oraz 100. rocznice urodzin Xi Zhongxuna, Hu Yaobanga oraz Liu Huaqinga. Podstawę teoretyczną stanowiła koncepcja pamięci kolektywnej, którą opracował Maurice Halbwachs. Wyniki wskazują na pełnienie funkcji legitymizacyjnej tych uroczystości w dwóch aspektach. Legitymizacji władzy partii w Chinach oraz Xi Jinpinga w partii.

Słowa kluczowe: pamięć kolektywna, legitymizacja, Mao Zedong, Xi Zhongxun, Hu Yaobang, Liu Huaqing, Xi Jinping, Komunistyczna Partia Chin.

Wstęp

W historii każdego narodu istnieją jednostki, których życie jest upamiętniane w przestrzeni publicznej – byli władcy, bohaterowie wojenni, artyści. Osoby ważne dla historii danej społeczności. Nie

inaczej jest w Chińskiej Republice Ludowej (ChRL)¹, gdzie dużą uwagę przykładą się do organizowania obchodów tzw. okrągłych rocznic urodzin weteranów partii. Przez weteranów należy rozumieć osoby, które nie tylko miały długi staż pracy na rzecz Komunistycznej Partii Chin (KPCh), ale zarazem – w dosłownym rozumieniu – były uczestnikami wojen, które partia toczyła od lat 20. XX w. do 1949 r. Duże nakłady finansowe oraz organizacyjne, które są skierowane na tego typu uroczystości, skłaniają do refleksji nad ich funkcjami. W artykule zostało przeanalizowane upamiętnianie życiorysów weteranów KPCh przez partię na przykładzie państwowych obchodów „okrągłych” rocznic ich urodzin. Celem badania była próba udzielenia odpowiedzi na pytanie, jaką funkcję pełnią te uroczystości. Częste nawiązywanie do przezwyciężanych trudności w trakcie ceremonii będzie świadczyło o legitymizowaniu pozycji partii w państwie jako organizacji będącej w stanie zagwarantować efektywne rządy. Dodatkowo podkreślanie zasług wybranych osób w reformowaniu gospodarki i państwa po 1978 r. (tzw. okres reform i otwarcia) będzie wskazywało na uzasadnienie obecnej polityki, która ma podobne cele. Z kolei skupienie się na błędach, które popełniała partia i jej przedstawiciele może stanowić początek rozliczeń z burzliwą przeszłością. Badanie zostało oparte o dorobek teorii pamięci kolektywnej. Główną metodę badawczą stanowi analiza treści materiałów związanych z uroczystościami, przede wszystkim wygłoszonych przemówień. Przeprowadzono również studium przypadku pod kątem zakresu oficjalnych ceremonii – zarówno partycypujących czołowych polityków, jak i liczby wydarzeń towarzyszących. Próbką badawczą stanowią cztery przykłady zorganizowanych uroczystych obchodów: 120. rocznicy urodzin Mao Zedonga oraz 100. rocznicy urodzin Xi Zhongxuna, Hu Yaobanga i Liu Huaqinga. Zostały one wybrane na podstawie dwóch zasad. Pierwszą jest cezura czasowa – od przejścia stanowiska sekretarza generalnego przez Xi Jinpinga pod koniec 2012 r. do początku listopada 2016 r. Drugą zasadą jest skupienie

¹ W trakcie badań ograniczono się do sytuacji istniejącej w Chińskiej Republice Ludowej. Wszelkie kolejne użycia terminu *Chiny* odwołują się tylko do tej rzeczywistości i wyłączają rząd Republiki Chińskiej, która kontroluje obecnie Tajwan.

się na postaciach, których obchody upamiętniały „okrągłą”, setną rocznicę urodzin. Dodano do tego uroczystości związane z postacią Mao Zedonga, najbardziej znanego działacza komunistycznej partii Chin, który w 2013 r. obchodzi 120. rocznicę urodzin. Każde studium przypadku poprzedza skrócona biografia poszczególnych osób. Materiał badawczy oparty jest o chińskojęzyczne teksty przemówień wygłoszonych w trakcie przemówień oraz zamieszczone w Internecie anglojęzyczne i chińskojęzyczne relacje prasowe. W pierwszym przypadku zostały przeanalizowane artykuły z „South China Morning Post”, „New York Timesa” i agencji informacyjnej Xinhua, natomiast w drugim oparto je o chińskojęzyczne wydania dwóch ostatnich źródeł. „South China Morning Post” to jedna z wydawanych w Hong Kongu gazet anglojęzycznych², ciesząca się z jednej strony wolnością prasy, a z drugiej posiadająca dużą ilość dziennikarzy w Chinach kontynentalnych. „New York Times” posiada jedną z najlepiej rozwiniętych redakcji poświęconych Chinom z mediów niechińskich. Agencja informacyjna Xinhua jest organem prasowym Chińskiej Republiki Ludowej i podlega wszystkim restrykcjom przewidzianym jej prawem, ale również stanowi najszerze źródło oficjalnego przekazu państwowego i partyjnego.

W pracy został użyty zapis języka chińskiego w oparciu o znaki uproszczone stosowane w ChRL. W romanizacji zastosowano międzynarodowy standard *hanyu pinyin* zawierający znaki diakrytyczne w cytatach i tytułach artykułów, ale pozbawiono ich przy nazwiskach i nazwach własnych. W przypadku terminów, których pisownia utrzymała się w języku polskim (np. Pekin, Kanton) autor pozostał przy tradycyjnej transkrypcji.

² Chińskojęzyczny serwis „South China Morning Post” został zamknięty po przejęciu gazety przez Alibaba Group, z tego powodu nie jest możliwe korzystanie z jego archiwum.

Refleksja nad pamięcią kolektywną

Rola państwa w kształtowaniu pamięci jest podawana refleksji od lat 70. XX w., szczególnie w kontekście legitymizacji władzy³. Wynika to z prostego faktu, że poprzez tworzenie pewnych punktów odniesienia wspólnych dla całej społeczności, wspomnienia mogą kształtować poczucie tożsamości, a przez to stosunek wobec grupy rządzącej. Jednak sama idea badań nad pamięcią jest o wiele starsza. Na potrzeby tego artykułu zastosowano przede wszystkim pojęcie *pamięci kolektywnej*, którego głównym propagatorem był Maurice Halbwachs, francuski socjolog aktywny naukowo w pierwszej połowie XX w. Przez dekady zajmował się on rozwijaniem teorii pamięci, a jego największą spuścizną stanowi opublikowane pośmiertnie „*La mémoire collective*” z 1950 r., którego ostatnie wydanie anglojęzyczne pochodzi z 1992 r.⁴ M. Halbwachs odrzucał ideę, że przeszłość jest zachowana tylko i wyłącznie w pamięci jednostek⁵. Stąd pamięć kolektywna – dzielona wewnątrz społeczeństwa, przekazywana dalej, ale także przez samo społeczeństwo konstruowana. Nie oznacza to jednak, że pamięć pojedynczych osób jest nieistotna – istotną rolę odgrywają zwłaszcza świadkowie współczesnej historii. Istnieje interakcja pomiędzy pamięcią na poziomie jednostki oraz na poziomie społeczeństwa⁶. Niemniej mogą występować duże różnice pomiędzy tym, jaką pamięć o danym wydarzeniu zachowały poszczególne jednostki, a jaka jest przekazywana przez państwo i różne instytucje⁷. Prowadzi to do wniosku, który zauważył Jeffrey Olick: w pracach M. Halbwachsa można wyróżnić dwa podejścia do pamięci kolektywnej. W pierwszym funkcjonuje ona jako społeczne ramy indywidualnej pamięci (ang. *socially framed individual memories*), w drugim kolektywne

³ J.K Olick, V. Vinitzky-Seroussi, D. Levy, *Introduction*, [w:] *The Collective Memory Reader*, ed. J.K Olick, V. Vinitzky-Seroussi, D. Levy, Oxford 2011, s. 3.

⁴ Zob. M. Halbwachs, *On Collective Memory*, Chicago 1992.

⁵ Tamże, s. 173.

⁶ T.J. Anastasio i inni, *Individual and Collective Memory Consolidation: Analogous Processes on Different Levels*, Cambridge 2012, s. 59.

⁷ A. Confino, *Telling about Germany: Narratives of Memory and Culture*, „The Journal of Modern History” 2004, Vol. 76, No 2, s. 407.

upamiętnianie wyobrażeń odnośnie do przeszłości (ang. *collective commemorative representations*)⁸. W poniższej pracy zostanie zastosowane drugie podejście.

Barry Schwartz i Mikyoung Kim, redaktorzy pracy zbiorowej *Northeast Asia's Difficult Past*, zwracają uwagę, że badanie historii jest tylko jednym z aspektów kreowania pamięci kolektywnej. Drugim jest odpowiednie upamiętnianie jej, czyli wybranie najważniejszych wydarzeń, a następnie podniesie ich rangi poprzez organizowanie uroczystych obchodów, stawianie monumentów, nadawanie nazw ulicom czy tworzenie sztuki⁹. W ten sposób rozkładane są akcenty położone na różne wydarzenia, różnicując je pod względem istotności dla społeczności. Warto w tym miejscu podkreślić, że o ile upamiętniana jest przeszłość, o tyle dobór upamiętnianych obiektów jest osadzony we współczesnym kontekście – społecznym czy politycznym. Już w latach 80. XX w. prowadzono badania komparatystyczne, w których wykazano powyższą właściwość pamięci zbiorowej na przykładzie ikonografii stosowanej na amerykańskim Kapitolu przed i po wojnie domowej w Stanach Zjednoczonych¹⁰.

Ważną cechą pamięci kolektywnej jest możliwość jej zmiany. Może to nastąpić poprzez działania różnych podgrup w społeczeństwie, artystów, rządu czy chociażby masowych mediów. Przykładowo, rząd poprzez zmianę programu nauczania w szkołach może zmodyfikować tożsamość kolejnych pokoleń, które będą kształtowane poprzez inne treści nauczania niż ich poprzednicy. Dotyczy to przede wszystkim takich przedmiotów jak historia czy literatura, kreujących wyobrazenie młodych ludzi o społeczeństwie. Dobrym przykładem jest wiersz *Reduta Ordona* autorstwa Adama Mickiewicza. Pokolenia wychowały się, recytując ten poemat, który kształtował tożsamość narodową poprzez czynienie z Polaków bohaterkich ofiar agresji ze strony carskiej Rosji. Co ważniejsze w tym

⁸ J.K. Olick, *Collective Memory: The Two Cultures*, „Sociological Theory” 1999, Vol. 17, No. 3, s. 336.

⁹ B. Schwartz, M. Kim, *Introduction*, [w:] *Northeast Asia's Difficult Past*, ed. B. Schwartz, M. Kim, London 2010, s. 7.

¹⁰ Zob. B. Schwartz, *The Social Context of Commemoration: A Study in Collective Memory*, „Social forces” 1982, Vol. 61, No. 2, s. 374–402.

przykładzie – dzieło oparte zostało na wydarzeniach autentycznych, jednak A. Mickiewicz „ubarwił” zakończenie, tworząc legendę męczennika Juliana Orдона, która przez wiele lat funkcjonowała w Polsce, a niektórzy nawet do dzisiaj w nią wierzą. Wskazuje to na ważne aspekty pamięci kolektywnej. Po pierwsze, to, jaki obraz przeszłych wydarzeń posiada społeczeństwo, niekoniecznie musi się całkowicie pokrywać z prawdą. Pewne kwestie mogą być bardziej podkreślone, inne zepchnięte na drugi plan, a niektóre po prostu wymyślone. Po drugie, członkowie jednej społeczności nie muszą mieć takiego samego obrazu każdego wydarzenia, jednak zgadzają się co do najważniejszych kwestii – w powyższym przypadku bohaterstwa powstańców listopadowych.

Mimo wpływu tzw. polityki historycznej na pamięć, należy pamiętać, że historia i pamięć to dwa oddzielne terminy. Pamięć przechodzi ciągłą ewolucję, wydarzenia w niej są zapisywane lub zapominane. Pamięć cały czas istnieje. Historia jest rekonstrukcją, często niepełną, tego, co już minęło – wydarzenia lub procesu, o którym posiadamy wybiórczą wiedzę¹¹.

Specyficznym przykładem rekonstrukcji pamięci kolektywnej jest zwiększanie świadomości społecznej odnośnie do wydarzeń, które wcześniej niekoniecznie skupiały uwagę większej części grupy. W Chinach przykładem takiego procesu jest pamięć o masakrze nankińskiej. Na przełomie 1937 i 1938 r. w Nankinie, ówczesnej stolicy państwa chińskiego, Japonia dopuściła się zbrodni ludobójstwa na ludności cywilnej. Jednak dopiero w latach 70. XX w. to wydarzenie weszło do szerszej świadomości społecznej w Chinach¹².

¹¹ P. Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire*, „Representations” 1989, No. 26, s. 8.

¹² Xiaohong Xu, L. Spillman, Political Centres, *Progressive Narratives and Cultural Trauma: Coming to Terms with the Nanjing Massacre in China, 1937–1979*, [w:] *Northeast Asia’s Difficult Past*, ed. B. Schwartz, M. Kim, London 2010, s. 121.

Mao Zedong

Mao Zedong (1893–1976) to najbardziej rozpoznawalny przedstawiciel Komunistycznej Partii Chin, jeden z jej współzałożycieli. Brał udział w Długim Marszu, w trakcie którego w 1935 r. został faktycznym liderem KPCh¹³. Po zwycięskiej wojnie domowej w 1949 r. proklamował Chińską Republikę Ludową, którą rządził do swojej śmierci w 1976 r. W tym czasie zdążył rozpętać liczne brutalne kampanie polityczne, przeprowadzić krwawą reformę rolną, zrujnować państwo w trakcie tzw. wielkiego skoku naprzód oraz rozpętać chaos rewolucji kulturalnej. Mimo wielu zbrodni, do dzisiaj jest uważany w Chinach za symbol zjednoczonego państwa¹⁴, a jego portret wisi na Bramie Niebiańskiego Spokoju w Pekinie przy placu Tiananmen, jednym z najbardziej symbolicznych miejsc dla historii Chin w XX w.

Przygotowania do obchodów 120. rocznicy urodzin Mao Zedonga rozpoczęły się na długo przed dniem jego urodzin. W ich ramach m.in. odnowiono mauzoleum znajdujące się na placu Tiananmen¹⁵. Wizyta w nim wszystkich członków Stałego Komitetu KPCh¹⁶ oficjalnie rozpoczęła obchody¹⁷. Po niej działacze udali się na sympozjum poświęcone zasługom Mao dla partii i państwa, w trakcie którego

¹³ J. Polit, *Chiny*, Warszawa 2004, s. 152.

¹⁴ R. Terrill, *Mao. Biografia*, Warszawa 2001, s. 469.

¹⁵ Fu Peng, *Chairman Mao Memorial Hall restored new to embrace Mao's 120th birthday*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/photo/2013-12/25/c_132995952.htm, 06.02.2017.

¹⁶ Pełna nazwa: Stały Komitet Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin. Skupia wąską grupę najbardziej wpływowych działaczy KPCh. W kadencji 2012–2017 zasiada w nim siedem osób: Xi Jinping – przewodniczący ChRL i sekretarz generalny KPCh, Li Keqiang – premier Rady Państwa, Zhang Dejiang – przewodniczący Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, Yu Zhengsheng – przewodniczący Komitetu Krajowego Ludowej Politycznej Rady Konsultatywnej Chin, Liu Yunshan – najwyższy rangą sekretarz Centralnego Sekretariatu KPCh, Wang Qishan – sekretarz Centralnej Komisji Kontroli Dyscyplinarnej oraz Zhang Gaoli – pierwszy wicepremier.

¹⁷ Keith Zhai *Mao Zedong was no god, says Xi Jinping, in delicate balancing act*, „South China Morning Post”, <http://www.scmp.com/news/china/article/1390533/mao-zedong-was-no-god-says-xi-jinping-delicate-balancing-act>, 6.02.2017.

główne przemówienie wygłosił Xi Jinping, sekretarz generalny partii i przewodniczący Chin. Xi zarysował sytuację, w której żył Mao i nie szczędził mu pochwał. Nazwał go m.in. „wielkim patriotą chińskim i narodowym bohaterem” (chiń. 中国伟大的爱国者和民族英雄, *Zhōngguó wěidà de àiguózhě hé mínzú yīngxióng*). Przemówienie nie było jednak jednowymiarowe. Xi z jednej strony próbował zwrócić uwagę na kontekst historyczny: „ocena historycznej jednostki powinna zostać przeprowadzona przy uwzględnieniu historycznych uwarunkowań ich czasów i społeczeństwa” (chiń. 对历史人物的评价, 应该放在其所处时代和社会的历史条件下去分析, *Duì lishǐ rénwù de píngjià, yīnggāi fàng zài qísuǒ chù shídài hé shèhuì de lishǐ tiáojiàn xiàqù fēnxī*). Z drugiej strony podkreślił, że „przywódcy rewolucyjni są ludźmi, a nie bogami” (chiń. 革命领袖是人不是神, *Gémìng lǐngxiù shì rén bùshì shén*). Wprost powiedział również, że „w ostatnich latach, zwłaszcza w trakcie rewolucji kulturalnej, popełnił poważne błędy” (chiń. 他在晚年特别是在“文化大革命”中犯了严重错误, *Tā zài wǎnnián tèbié shì zài “wénhuà dàgémìng” zhōng fànle yánzhòng cuòwù*). Kluczowym zdaniem w całym wystąpieniu wydaje się jednak: „socjalizm z chińską charakterystyką nie spadł z nieba” (chiń. 中国特色社会主义不是从天上掉下来的, *zhōngguó tèsè shèhuì zhǔyì bùshì cóng tiānshàng diào xiàlái de*). Wskazuje ono na tezę, którą często można usłyszeć, dyskutując z Chińczykami o Mao – bez względu na to, jaki był, bez niego nie byłoby możliwe rozpoczęcie reform Deng Xiaopinga¹⁸. Niemniej, w całym przemówieniu Xi Jinping starał się przedstawić wyważone stanowisko.

Poza głównym sympozjum w Pekinie odbyło się spotkanie z ekspertami i naukowcami. Wziął w nim udział Liu Yunshan, członek Stałego Komitetu KPCh. W swoim wystąpieniu zachęcał badaczy do rozwijania się z duchem czasów i innowacji w zakresie myśli Mao. Zwrócił również uwagę na potrzebę łączenia teorii z praktycznymi działaniami¹⁹. Pekiniskim obchodom towarzyszyła również uroczysta

¹⁸ Pełen tekst przemówienia Xi Jinpinga w j. chińskim znajduje się na stronie internetowej agencji informacyjnej Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2013-12/26/c_118723453.htm, 6.02.2017.

¹⁹ *Scholars urged to „advance with times” in Mao research*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-12/27/c_133002277.htm, 6.02.2017.

gala w Operze Narodowej, której tematem przewodnim była twórczość poetycka Mao Zedonga²⁰.

Poza stolicą uroczystości odbywały się w kilku miejscach. Największą skalę przybrały w rodzinnej prowincji Mao, Hunanie. Korzystając z przedstawionego powyżej formatu w stolicy regionu, Changshy, zorganizowano uroczystą galę dla ponad 2 tys. osób²¹ oraz sympozjum. To ostatnie wydarzenie swoją obecnością zaszczycił sekretarz partii Hunanu, Xu Shousheng, który wygłosił przemówienie, a także lokalni oficjele, oficerowie wojska, krewni i inni goście. Tego samego dnia rano uczestnicy odwiedzili Shaoshan, miejscowość, gdzie się urodził Mao Zedong²². Poza tym w skromniejszy sposób jubileusz odbył się również w miejscowościach Xibaipo, Yan'an i Nanchang – byłych bazach komunistów z okresu sprzed 1949 r.²³

Jednak uroczystości nie ograniczały się do spotkań działaczy partyjnych. Z uwagi na obchody wyczyszczono pomniki Mao w całym państwie, wyemitowano okolicznościowe znaczki pocztowe, zorganizowano wystawy fotografii i kaligrafii, a grupa biznesmenów rozdawała kukurydzę, mąkę i olej²⁴. Nakręcono szereg filmów: 50. odcinkowy serial *Mao Zedong* pokrywający swoją akcją lata 1901–1949, pełnometrażowy obraz *Mao Zedong i Qi Baishi* o przyjaźni Mao z jednym z najwybitniejszych współczesnych chińskich malarzy oraz serial animowany *Młody Mao Zedong*²⁵. Centralne Wydawnictwo Partyjne opublikowało *Kronikę Mao Zedonga* po 1949

²⁰ Feng Wenya, *Jiniàn máozédōng dàrchén 120 zhōunián sòngz yīng dàiyùqiáng děng yínhánggāogē*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2013-12/27/c_125921200.htm, 6.02.2017.

²¹ *Gala commemorates Mao Zedong*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-12/23/c_132990295.htm, 6.02.2017.

²² *Symposium commemorates Mao Zedong's 120th birth anniversary*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-12/24/c_132993491.htm, 06.02.2017.

²³ *Cradles of revolution commemorate Mao*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-12/25/c_132996350.htm, 6.02.2017.

²⁴ D.K. Tatlow, *Happy Birthday, Chairman Mao*, „New York Times”, <https://sinosphere.blogs.nytimes.com/2013/12/23/happy-birthday-chairman-mao/>, 06.02.2017.

²⁵ Bai Ying, *Jiniàn máozédōng dàrchén 120 zhōunián yī pī túshū hé yīngshì*

r., zawierającą m.in. jego przemówienia. Materiał obejmuje ponad 3 mln słów zebrane w 6 tomach. Wydano również poprawioną wersję kroniki z lat 1893–1949²⁶.

Oficjalna chińska agencja informacyjna Xinhua stworzyła również specjalny, anglojęzyczny serwis internetowy, na którym ukazywały się informacje związane z uczczeniem 120. rocznicy urodzin Mao Zedonga²⁷.

Uroczystości, które odbyły się w grudniu 2013 r., wskazują na duże zaangażowanie partii w zapewnienie odpowiedniej oprawy wydarzeniu. Udział całego Stałego Komitetu KPCh podkreśla podniosłość sytuacji. Dodatkowo szereg regionalnych uroczystości, ograniczających się nie tylko do Pekinu i rodzinnych stron Mao, wskazuje na wagę tej osobowości. Przygotowano również okazały zakres różnego rodzaju wydarzeń i dzieł kulturalnych, które mają walor edukacyjny. Najważniejsze z tego wszystkiego jest jednak przemówienie Xi Jinpinga: bardzo zachowawcze, w wielu miejscach podkreślające zasługi Mao, ale również wytykające mu błędy i „uczłowieczające” go.

Xi Zhongxun

Xi Zhongxun (1913–2002) był związany z partią od lat 30. XX w., kiedy organizował komunistyczne partyzantki w północnych Chinach. Po proklamowaniu ChRL jego kariera dynamicznie się rozwijała. W latach 1953–1965 był sekretarzem generalnym Rady Państwa. W tym czasie pełnił również funkcję szefa Departamentu Propagandy KPCh (1953–54) i wicepremiera (1959–1962). Oficjalnie pełnił funkcje rządowe do 1965 r., jednak już w 1962 r. został wtrącony do aresztu domowego z powodu rozgrywek między frakcjami

zuòpǐn xiānhòu miànshì, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2013-12/25/c_118710077.htm, 6.02.2017.

²⁶ *Chronicle released to commemorate Mao's 120th birthday*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-12/22/c_132987279.htm, 6.02.2017.

²⁷ Specjalny serwis z okazji uroczystości 120 rocznicy urodzin Mao Zedonga, Xinhua, <http://www.xinhuanet.com/english/special/maozedong120/>, 6.02.2017.

w partii. Więziony w trakcie rewolucji kulturalnej, wolność odzyskał w 1975 r. Zwolennik głębokich reform, w latach 1978–1981 sekretarz partii w Guandongu, południowej prowincji, gdzie wprowadzono pierwsze specjalne strefy ekonomiczne. Przed odejściem na emeryturę sprawował jeszcze funkcję wiceprzewodniczącego Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych (OZPL), chińskiego jednoizbowego parlamentu.

Kluczowym punktem obchodów 100. rocznicy urodzin Xi Zhongxuna było sympozjum poświęcone jego osobie w Pekinie. Z najwyższych rangą działaczy partii wzięli w nim udział jego syn, Xi Jinping, oraz Zhang Dejiang, przewodniczący Stałego Komitetu OZPL. Obecni byli również przedstawiciele Biura Politycznego KPCh: Liu Yandong, Liu Qibao, Li Jianguo, Zhao Leiji i Li Zhanshu²⁸. Główne przemówienie wygłosił Li Jianguo, który pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Stałego Komitetu OZPL. Podkreślił, że już w wieku 13 lat Xi Zhongxun przystąpił do młodzieżówki partyjnej, a niecałą dekadę później walczył i zakładał bazy partyzantki komunistycznej w prowincjach Shaanxi i Gansu. Jako jeden z ważniejszych etapów w jego życiu wspomniana jest dziesięcioletnia współpraca w Radzie Państwa z Zhou Enlaiem, ówczesnym premierem. Trzecim okresem, który został zarysowany w wystąpieniu, jest sprawowanie funkcji w prowincji Guangdong i chińskim parlamencie. Podsumowując dokonania Xi, Li Jianguo postawił tezę, że „upamiętnienie dzisiaj towarzysza Xi Zhongxuna to nauka o nieprzerwanym trzymaniu się idei i wiary w komunizm, lojalności wobec partii przez całe życie oraz lojalności wobec szlachetnego charakteru ludzi” (chiń. 今天我们纪念习仲勋同志，就是要学习他始终不渝坚守共产主义理想信念，一生忠于党、忠于人民的高尚品格，*Jīntiān wǒmen jìniàn Xí Zhōngxūn tóngzhì, jiùshì yào xuéxí tā shǐzhōng bù yú jiānshǒu gòngchǎn zhūyì lǐxiǎng xīnniàn, yīshēng zhōngyú dǎng, zhōngyú rénmín de gāoshàng pǐngé*). W dalszej części przemówienia zostało wspomniane uwięzienie go w 1962 r., a także mniej znany incydent z 1935 r., gdy groziła mu

²⁸ Huo Xiao Guang i Hua Chunyu, *Jìniàn Xízhōngxūn tóngzhì dànchéng 100 zhōunián zuòtánhuì zài jīng jùxíng*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2013-10/15/c_117730521.htm, 7.02.2017.

śmierć z rąk własnych towarzyszy²⁹. W Pekinie przeprowadzono również drugie sympozjum, ale o znacznie mniejszej skali, poświęcone działalności Xi Zhongxuna w zakresie kwestii religijnych w ChRL³⁰. Szereg podobnych spotkań zorganizowano w kilku miejscach w Chinach. W Gansu odbyła się uroczystość, w której wzięli udział gubernator prowincji Liu Weipin i drugi z synów Xi, Xi Yuanping, natomiast w Kantonie (Guangzhou), stolicy Guangdongu, wystawa fotografii i kaligrafii przyciągnęła ok. 200 generałów, lokalnych oficjeli i artystów³¹. W rodzinnej prowincji Shaanxi zorganizowano sympozjum, wśród 150 gości byli m.in. Zhao Zhengyong, sekretarz partii w regionie i Xi Yuanping³². Wśród kulturalnych wydarzeń towarzyszących obchodom było wypuszczenie okolicznościowej serii znaczków pocztowych oraz wyemitowanie sześcioczęściowego filmu dokumentalnego³³. Wydano również trzy książki: zbiór 210, w większości niepublikowanych wcześniej, przemówień, raportów, listów i manuskryptów z lat 1940–2002, kolekcję 98 wspomnień byłych współpracowników Xi Zhongxuna oraz album ze zdjęciami³⁴.

Obchody urodzin ojca obecnego sekretarza generalnego KPCh miały bez wątpienia o wiele mniejszy zakres niż te, które były po-

²⁹ Pełen tekst wystąpienia Li Jianguo w j. chińskim znajduje się na oficjalnej stronie internetowej chińskiego parlamentu, http://www.npc.gov.cn/npc/fwy-zhd/2013-10/16/content_1809763.htm, 7.02.2017.

³⁰ Wang Yi, *Symposium commemorates Xi Zhongxun's work on religious affairs*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-10/17/c_132807794.htm, 7.02.2017.

³¹ Zhang Hong, *Younger brother of President Xi Jinping speaks on their father's achievements*, South China Morning Post, <http://www.scmp.com/news/china/article/1329796/younger-brother-president-xi-jinping-speaks-their-fathers-achievements>, 7.02.2017.

³² Song Hongmei, *Shǎnxī jìniàn Xí Zhòngxūn dànchéng 100 zhōunián Xí Yuǎnpíng dàibǎo mùqīn wènhòu xiāngqīn*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2013-10/12/c_125519218.htm, 7.02.2017.

³³ Ch. Buckley, *China Venerates a Revolutionary, the Father of Its New Leader*, „New York Times”, <https://sinosphere.blogs.nytimes.com/2013/10/15/china-venerates-a-revolutionary-the-father-of-its-new-leader/>, 7.02.2017.

³⁴ Wang Mengmeng, „Xí Zhòngxūn wénjí”, „Xí Zhòngxūn jìniàn wénjí”, „Xí Zhòngxūn huàcè” chūbǎn, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2013-10/12/c_117681353.htm, 7.02.2017.

święcone Mao Zedongowi. Nie jest to żadna niespodzianka. Mimo dużego wpływu na historię Chin Xi Zhongxun nigdy nie został wprowadzony do najważniejszego kręgu decyzyjnego – Stałego Komitetu KPCh. Warto zauważyć, że w trakcie sympozjum w Pekinie nie pominięto okresu, gdy Xi był prześladowany i uwięziony.

Hu Yaobang

Hu Yaobang (1915–1989) należał do najmłodszych weteranów Długiego Marszu (1934–1935)³⁵, jednego z najbardziej gloryfikowanych wydarzeń w dziejach KPCh. W latach 1953–1978 pełnił funkcję sekretarza Chińskiej Ligii Młodzieży Komunistycznej (ChLMK), jednak w trakcie rewolucji kulturalnej dwukrotnie był więziony³⁶, podobnie jak jego patron, Deng Xiaoping. Od 1981 r. był przewodniczącym KPCh, a po zlikwidowaniu tej funkcji został sekretarzem generalnym partii, zajmując to stanowisko do 1987 r., gdy odsunięto go od władzy. Zmarł w 1989 r., a spontaniczne zebrania ludzi w celu uczczenia jego osoby zamieniły się w protesty na placu Tiananmen³⁷.

Uroczystości rozpoczęły się od tradycyjnego sympozjum poświęconego życiu Hu Yaobanga. Tym razem stawił się na nich cały Stały Komitet, a główne przemówienie wygłosił Xi Jinping³⁸. Zwrócił on uwagę na młody wiek, w którym Hu wstąpił do ChLMK i następnie KPCh oraz zaangażowanie młodzieńca w walkę w konfliktach zbrojnych, które wtedy partia prowadziła. Hu po 1949 r. został przedstawiony jako sekretarz Ligii, który zwracał uwagę na potrzebę totalnego podporządkowania się przywódczej roli partii. Podkreślono aktywne uczestnictwo Hu w okresie reform w latach 80. oraz jego dążenie do wzmocnienia partii, w tym walkę z korupcją. Całe przemówienie można podsumować słowami: „Wspominać towarzysza

³⁵ J. Fenby, *Chiny. Upadek i narodziny wielkiej potęgi*, Kraków 2009, s. 711.

³⁶ Tamże, s. 712.

³⁷ Ł. Gacek, *Chińskie elity polityczne w XX wieku*, Kraków 2009, s. 273.

³⁸ Tian Ying i Hu Longjiang, *CPC holds symposium to commemorate Hu Yaobang*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/2015-11/20/c_134838469.htm, 7.02.2017.

Hu Yaobanga to uczyć się jego pragmatyczności, mieć odwagę przyjmować niesamowity charakter” (chiń. 我们纪念胡耀邦同志，就是要学习他求真务实、敢于担当的优秀品质，*Wǒmen jìniàn Hú Yàobāng tóngzhì, jiùshì yào xuéxí tā qiú zhēn wùshí, gǎnyú dāndāng de yōuxiù pīnzhì*)³⁹. Wydarzenia upamiętniające setną rocznicę urodzin odbyły się również w Liuyang w prowincji Hunan, rodzinnej miejscowości Hu⁴⁰.

Obchodom również towarzyszyły wydarzenia kulturalne. Opublikowano antologię tekstów Hu Yaobanga z lat 1952–1986, liczącą około 490 tys. znaków chińskich⁴¹. Ukazał się również album zawierający niemal 500 zdjęć oraz pięcioodcinkowy film dokumentalny⁴². W przypadku tego ostatniego dzieła media międzynarodowe zauważyły działanie chińskiej cenzury. W jednym z odcinków przedstawiano sytuację polityczną z 1982 r., gdy wybrano Hu sekretarzem generalnym partii. Dla ilustracji tego wydarzenia pokazano pierwszą stronę „Renmin Ribao” („Dziennika Ludowego”), jednak znajdujące się na niej zdjęcie Zhao Ziyanga zastąpiono inną postacią⁴³. Zhao był członkiem ówczesnego przywództwa partyjnego. Zastąpił Hu na stanowisku sekretarza generalnego, jednak w 1989 r. z powodu zbyt łagodnej postawy wobec protestujących na placu Tiananmen został

³⁹ Pełna treść przemówienia Xi Jinpinga w j. chińskim znajduje się na stronie internetowej agencji informacyjnej Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2015-11/20/c_1117214229.htm, 7.02.2017.

⁴⁰ Verna Yu, Chinese President Xi Jinping pays tribute at centenary of late reformist leader Hu Yaobang, „South China Morning Post”, <http://www.scmp.com/news/china/policies-politics/article/1880856/chinese-president-xi-jinping-pays-tribute-centenary>, 7.02.2017.

⁴¹ Yang Ting, „*Hú Yàobāng wénxuǎn*” *chūbǎn*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/2015-11/19/c_1117199770.htm, 7.02.2017.

⁴² Chen Jian, *Diànshì wénxiàn piàn „Hú Yàobāng”, „Hú Yàobāng huàcè” lóngzhòng tuīchū*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2015-11/20/c_1117212025.htm, 7.02.2017.

⁴³ Jun Mai, *Down the memory hole: How China’s state broadcaster rewrites history to erase purged leader Zhao Ziyang*, „South China Morning Post”, <http://www.scmp.com/news/china/policies-politics/article/1881916/chinas-state-broadcaster-rewrites-history-erase-purged>, 7.02.2017.

zdegradowany i zamknięty w areszcie domowym, gdzie przebywał do swojej śmierci w 2005 r.⁴⁴

Przemówienie Xi Jinpinga wskazuje na to, że obchody 100. rocznicy urodzin Hu Yaobanga zostały wykorzystane w celu zwiększenia legitymizacji działań obecnego kierownictwa – zwłaszcza w zakresie reformy państwa i kampanii antykorupcyjnej. Może na to wskazywać zdecydowane podwyższenie rangi wydarzenia w porównaniu do obchodów 90. rocznicy urodzin w 2005 r. W tamtym czasie, w dużo skromniejszej uroczystości udział wzięło tylko trzech (z ówczesnych dziewięciu) członków Stałego Komitetu KPCh – Wen Jiabao, Zeng Qinghong i Wu Guanzheng⁴⁵. Zabrakło wtedy sekretarza generalnego KPCh i przewodniczącego Chin Hu Jintao, który tak samo jak Hu Yaobang przewodził ChLMK. Podkreślanie lojalności Hu Yaobanga wobec partii i jego roli jako wielkiego reformatora jest oznaką próby budowania paraleli pomiędzy Xi i Hu. W trakcie obchodów pominięto całkowicie klimat polityczny, który nastąpił po jego śmierci i doprowadził do kryzysu z 1989 r., a nawet ocenzurowano zdjęcie innego byłego sekretarza generalnego, które wystąpiło w tym kontekście.

Liu Huaqing

Liu Huaqing (1916–2011) jest zdecydowanie najmniej znaną z omawianych postaci. Przede wszystkim dlatego, że niemal cała jego kariera związana była z Chińską Armią Ludowo-Wyzwoleńczą. Przez lata powoli awansował, aż w 1982 r. został mianowany dowódcą marynarki wojennej. Jest znany jako twórca koncepcji modernizacji tych sił zbrojnych⁴⁶. W latach 1992–1997 sprawował funkcję członka Stałego Komitetu, gdzie bronił interesu armii⁴⁷.

⁴⁴ M. Dillon, *Chiny. Historia współczesna*, Warszawa 2012, s. 489.

⁴⁵ *Birth anniversary marked for late leader Hu Yaobang*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/english/200-11/18/content_3799474.htm, 7.02.2017.

⁴⁶ J. Fewsmith, *China since Tiananmen. From Deng Xiaoping to Hu Jintao*, Cambridge 2008, s. 76.

⁴⁷ J. Fenby, *Chiny. Upadek i narodziny wielkiej potęgi*, Kraków 2009, s. 858.

W tradycyjnym sympozjum poświęconym Liu Huaqingowi z najważniejszych działaczy KPCh wzięli udział Xi Jinping oraz Liu Yunshan. Poza tym uczestniczyli w nim czterej członkowie biura politycznego: Fan Changlong, Xu Qiliang, Zhao Leiji i Li Zhanshu. Dwoje pierwszych z nich reprezentowało również Centralną Komisję Wojskową, dołączył do nich także Chang Wanquan, minister obrony narodowej⁴⁸. W trakcie głównego przemówienia Xi Jinping podkreślił walkę w szeregach komunistów od młodego wieku. Bardzo obszernie zarysował pracę Liu po 1949 r., gdy skupił się on na studiach, a następnie badaniach w zakresie wojskowej strategii morskiej. Zwrócił uwagę na jego rolę w reformowaniu armii, zwłaszcza po 1989 r. Tak jak w przypadku dwóch wcześniej omawianych przypadków, w przemówieniu odniesiono się do okresu rewolucji kulturalnej: „W trakcie rewolucji kulturalnej został niesprawiedliwie potraktowany, ale utrzymał wolę walki i optymistycznego ducha” (chiń. 文化大革命”中, 他受到不公正待遇, 但保持着旺盛斗志和乐观精神, “*Wénhuà dàgémìng*” zhōng, tā shòudào bù gōngzhèng dàiyù, dàn bǎochízhè wàngshèng dòuzhì hé lèguān jīngshén)⁴⁹.

Zwyczajowo sympozjum towarzyszyło wydarzenie kulturalne. Tym razem było to tylko opublikowanie jednej książki – *Kroniki Liu Huaqinga*, która zawierała kolekcję dokumentów odnoszących się do jego kariery. Cały zestaw liczył aż 1,3 mln znaków chińskich zawartych w trzech tomach⁵⁰.

Uroczystości związane z rocznicą urodzin Liu Huaqinga były bez wątpienia najbardziej skromne, zwłaszcza w zakresie kulturalnym. W trakcie sympozjum zwrócono uwagę na podobne elementy życiorysu, jak w przypadku pozostałych przywódców.

⁴⁸ Zhang Qiaosu, *Zhōnggòng Zhōngyāng jǔxíng jìniàn Liú Huáqīng tóngzhì dàrchén 100 zhōunián zuòtán huì*, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2016-09/28/c_1119642414.htm, 7.02.2017.

⁴⁹ Pełen tekst przemówienia Xi Jinpinga w j. chińskim znajduje się na stronie internetowej Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2016-09/28/c_1119642521.htm, 7.02.2017.

⁵⁰ Wang Mengmeng, „*Liú Huáqīng niánpǔ*” chūbǎn, Xinhua, http://news.xinhuanet.com/politics/2016-09/29/c_1119649806.htm, 7.02.2017.

Konkluzje

W KPCh w czasie rządów Xi Jinpinga utrzymano jedną spójną formę upamiętniania rocznic urodzin weteranów partii. Składa się na nią uroczyste sympozjum w Pekinie, lokalne obchody w miejscu urodzenia, stolicy prowincji, z której pochodzi oraz opcjonalnie miejsc, gdzie wywarła duży wpływ dana osoba. W przypadku Liu Huaqinga mogły przybrać one tak niską rangę, że tylko lokalne tytuły prasowe o nich pisały. Dodatkowo obchodom towarzyszy szereg wydarzeń kulturalnych, najczęściej w formie wydania nowej książki lub wyemitowania programu telewizyjnego. Skala tych atrakcji oraz zaangażowanie władzy jest zależne od rangi upamiętnianej osoby. Wśród analizowanej czwórki najwyższą bez wątpienia miał Mao Zedong, następnie Hu Yaobang, Xi Zhongxun i najniższą osiągnął Liu Huaqing.

Ton każdemu z tych wydarzeń nadawało główne wystąpienie podczas pekińskiego sympozjum. W trzech przypadkach wygłosił je sekretarz generalny partii, w jednym wiceprzewodniczący parlamentu. W zakresie treści wyróżniało się przemówienie poświęcone Mao Zedongowi. Było bardzo umiarkowane, pozbawione jasnej oceny postaci, zwracające wręcz uwagę, że ocena nie jest ważna – jakkolwiek nie wyglądała sytuacja Chin w chwili śmierci tego przywódcy, kolejnym liderom udało się rozpocząć okres dynamicznego rozwoju. Wydzwięk w trzech pozostałych przypadkach był podobny – skupiał się na poświęceniu dla partii i państwa od najmłodszych lat, energicznym zaangażowaniu w pierwszych latach po proklamacji ChRL, a następnie wkładzie w reformy przeprowadzone po 1978 r. W każdym z przypadków zostało też zasygnalizowane niesprawiedliwe traktowanie w okresie chaosu rewolucji kulturalnej, jednak wątki te nie były szerzej opisywane. Ważny był tylko przekaz o lojalności wobec partii mimo niesprawiedliwego traktowania.

W przedstawionym obrazie tworzona jest wręcz nierozzerwalna triada Chiny-partia-przywódcy. Współczesne Chiny nie istnieją bez partii, a ta nie istnieje bez swoich przywódców – osób, które poświęcały się dla niej od młodości, bez względu na panujące okoliczności. W ten sposób kreowany jest wizerunek postaci, które nawet popełniając błędy, są w pełni zasłużone dla państwa, a przez to mają

prawo do rządzenia. Są zarazem wzorem postępowania, pewnym archetypem patriotycznego zachowania. Bycie lojalnym wobec partii wyrasta w tym rozumowaniu na synonim patriotyzmu.

Władza stara się w ten sposób kreować pamięć kolektywną społeczeństwa. Nie jest to prosty fałsz, który bardzo łatwo można zweryfikować we współczesnych czasach. Pamięć zbiorowa jest w tym przypadku kształtowana poprzez podkreślanie momentów, w których działanie przedstawicieli partii można uznać za właściwie dla rozwoju Chin, a tylko w ograniczonym stopniu odnosi się do niewygodnej części życiorysu. Jest to zupełnie odmienne z tradycją europejską, gdzie to właśnie trudne wydarzenia z historii często stanowią rdzeń wspólnej pamięci.

Ostatecznie, analiza materiału badawczego wskazuje na funkcję legitymizacyjną obchodów urodzin weteranów KPCh – zarówno w aspekcie władzy partii nad Chinami, jak i władzy Xi Jinpinga nad partią. Promowanie lojalnej postawy wobec partii jest tego najważniejszym wskaźnikiem, ale nie jedynym. W przemówieniach wyraźnie zarysowane jest poświęcenie, jakie weterani partyjni włożyli w budowanie Chin. Daje to mandat do rządzenia obecnym władzom jako kontynuatorom tego dzieła. Nie można też pomijać sygnalizowania pewnych paraleli pomiędzy zaangażowaniem Xi, Hu i Liu w reformy po 1978 r., a obecnymi przedstawicielami władzy, którzy również mają ambitny plan restrukturyzacji gospodarki i państwa. Szczególnie istotne w tym przypadku wydaje się podniesie rangi uroczystości związanych z rocznicą urodzin Hu Yaobanga.

Dalsze badania kształtowania pamięci kolektywnej w zakresie obrazu byłych elit politycznych przez władze Chin mogą być rozwijane w trzech wymiarach. W pierwszym należałoby zbadać postawy obywateli Chin wobec elit politycznych oraz partii przed poszczególnymi uroczystościami oraz w pewnym czasie po nich. Pokazałoby to, na ile skuteczne są działania podejmowane przez władzę. W drugim wymiarze istnieje możliwość zbadania różnic w pamięci kolektywnej pomiędzy poszczególnymi warstwami społeczeństwa oraz mieszkańcami poszczególnych regionów Chin – w przypadku tak dużego państwa różnice mogą być zauważane pomiędzy sąsiadującymi ze sobą prowincjami. W trzecim wymiarze należałoby się skupić na

ewolucji przekazu kształtującego pamięć kolektywną – jak przedstawiono poszczególnych liderów przy okazji kolejnych jubileuszów. Ciekawym aspektem byłyby w tym przypadku sposób upamiętniania osób, które zostały odsunięte od władzy przez swoich towarzyszy, jak wspomniany wcześniej Zhao Ziyang. 100. rocznica jego urodzin będzie odbywać się już w 2019 r., który jest zarazem 30. rocznicą wydarzeń na placu Tiananmen. Czy okrągły jubileusz będzie powodem do rewizji oficjalnej linii partii? Bez wątplenia istnieje potrzeba przeprowadzenia dalszych badań w celu pełnego zrozumienia mechanizmów kształtowania pamięci kolektywnej w Chinach

Bibliografia

- Anastasio T.J. i in., *Individual and Collective Memory Consolidation: Analogous Processes on Different Levels*, Cambridge 2012.
- Confino A., *Telling about Germany: Narratives of Memory and Culture*, „The Journal of Modern History” 2004, Vol. 76, No. 2, s. 389–416.
- Dillon M., *Chiny. Historia współczesna*, Warszawa 2012.
- Fenby J., *Chiny. Upadek i narodziny wielkiej potęgi*, Kraków 2009.
- Fewsmith J., *China since Tiananmen. From Deng Xiaoping to Hu Jintao*, Cambridge 2008.
- Gacek Ł., *Chińskie elity polityczne w XX wieku*, Kraków 2009.
- Halbwachs M., *On Collective Memory*, ed. L.A. Coser, Chicago 1992.
- „New York Times”, <http://www.nytimes.com>.
- Nora P., *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire*, „Representations” 1989, No. 26.
- Northeast Asia's Difficult Past*, ed. B. Schwartz, M. Kim, Londyn 2010.
- Ogólnochińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych, <http://www npc.gov.cn>.
- Olick J.K., *Collective Memory: The Two Cultures*, „Sociological Theory” 1999, Vol. 17, No. 3.
- Polit J., *Chiny*, Warszawa 2004.
- Schwartz B., *The Social Context of Commemoration: A Study in Collective Memory*, „Social forces” 1982, Vol. 61, No. 2.
- „South China Morning Post”, <http://www.scmp.com>.
- Terrill R., *Mao. Biografia*, Warszawa 2001.
- The Collective Memory Reader*, red. J.K. Olick, V. Vinitzky-Seroussi, D. Levy, Oxford 2011.
- Xinhua, <http://www.xinhuanet.com>.

Birthday Anniversaries of the Veterans of Communist Party of China in the Internal Politics of the People's Republic of China

Summary: This article analyses functions of birthday commemoration of veterans of Communist Party of China. Content analyses of official ceremonial speeches and case study was applied to research ceremonies of 120th anniversary of Mao Zedong birthday and 100th anniversary of Xi Zhongxun, Hu Yaobang and Liu Huaqing birthdays. The study is based on Maurice Halbwachs's concept of collective memory. The results shows legitimizing function of those events – both of party rule over China and Xi Jinping leadership in the party.

Keywords: collective memory, legitimacy, Mao Zedong, Xi Zhongxun, Hu Yaobang, Liu Huaqing, Xi Jinping, Communist Party of China.